

LITERATURA

Àngel Martí: bellesa i tragèdia a la mar

No és la primera vegada que Àngel Martí Callau s'endinsa en la narració. Abans ho va fer amb "De part certa", una sèrie de relats que, per ser la seva opera prima ja es deixava entreveure la qualitat i solvència que desembocaria en *Llàgrimes de sal*, tot i que també és autor de tres poemaris i una obra realment sorprenent, com és el seu diccionari dedicat a la parla calera, amb moltes similituds amb el parlar rapitenc, cosa gens estranya si ens atenem al fet que són dos pobles mariners.

La novel·la que ens ocupa, connecta, justament amb la mar. *La mar de l'Ebre* que tan bé coneix, ja que l'autor va anar enrolat durant molts anys en un vaixell i és fill d'una família de pescadors. La seva passió i estima per la nostra mar ha donat com a resultat la novel·la que estem comentant, ubicada en una ciutat innominada però que s'endevina que és la natal l'Ametlla de Mar, ambientada als anys quaranta del segle passat. Una novel·la que m'ha fet pensar en *La Tempestat* de Sebastià Juan Arbó i *Cròniques de una mar desapareguda* de Miquel Reverté, totes dues ambientades a La Ràpita, aquesta segona a la dècada dels anys cinquanta. Tres obres que, podríem dir, també, de caràcter històric, per la seva temàtica: la confrontació de l'home amb els elements.

Llàgrimes de sal és una novel·la que aborda la bellesa i la tragèdia a la mar. La bellesa de la natura en estat pur, representada per la mar i la tragèdia, amb la lluita de l'home amb el medi, de vegades hostil. Els seus protagonistes són pescadors, bona gent, innocents, especialment l'Arnau, que el jove que en la mort del seu pare en accident, li agafa el relleu com a patró. Al seu costat una sèrie de perdedors que seran testimonis de la fi del món: el Corretja, Joan Olivella, Joseret, Raül, Enric Marsal, Joaquim i la Mercè, i per damunt d'ells l seva estimada Laia, la núvia, que, amb els seus pares viatja a l'Ametlla i s'enamorarà de l'Arnau, iniciant una relació que acabaria en una gran tragèdia i que la seva joventut seria incapaç de sospitar, tot i la violenta i agressiva oposició de la mare i el compromís i la comprensió del pare: el doctor Mateu, per a mi un dels grans personatges de la narració. *Llàgrimes de sal*, m'atreviria a dir que és una gran obra; una obra destinada a ser recordada i a perdurar, com una de les clàssiques catalanes del segle XXI.

He dit abans que hi ha una certa similitud en *La Tempestat* d'Arbó. En totes dues són matrimonis de Barcelona els que visiten les Terres de l'Ebre i si en la de Martí opten per l'Ametlla de Mar, en la d'Arbó s'inclinen per la

Eduard Sánchez

cronista cultural

Ràpita.

També és interessant constatar que a *La Tempestat*, un dels personatges és conegut com 'el calero', un aficionat a les cople i a la cançó. Vet aquí com Arbó i Martí fan connexió entre els seus pobles. Una consideració final: Joan Fuster, l'escriptor i intel·lectual de Sueca, escriu referint-se a l'Arbó i Vicente Blasco Ibáñez: "*En Blasco és drama el que en Arbó es dona com a tragèdia*", "*Arbó va posar a la realitat una certa presència del misteri*". Àngel Martí introdueix el misteri en la figura del pare d'Arnau, que guia el seu fill, quan aquest albira algun perill, en moments d'una propera dificultat, mitjançant senyals que li sobrevenen al front. Per tant, la narració de Martí té un halo poètic que recorre tota la novel·la. Una admirable obra, tant pel plantejament com pel dibuix dels seus tràgics personatges.